

U. B. BERGEN

1611-43

Ms. 1568 Tg 6

M O T S E I R

20/9-43.

Det norske folk er midt oppe i en kamp for sin nasjonale frihet og for sine individuelle rettigheter. Kampen har gjeldt og gjelder liv eller død for Norge. Vi har vist en bekjennelse til livslinjen og en enighet som aldri før i vår historie; men vi har også forrædere iblant oss. Vi har tyske agenter som samler seg om høyforræderen Vidkun Quisling og som kaller seg Nasjonal Samling. Det er naturlig at det norske folk er fylt med hat og avsky for dem. Det er naturlig at det krever den strengeste straff. Mange venter på dagen da raseriet og hatet skal få avløp. Men det er ikke hver nordmanns sak personlig å hevne seg. Oppgjøret skal ikke skje uten lov og dom. Det er kyndige menn som skal gi dem den rettferdige straffen. Landet skal ikke med ulov ødes, men bygges opp med lov. Straffen over forræderne skal foregå på en måte som er vårt folk verdig og som vi ikke i fremtiden skal skamme oss over.

Luftfartsminister Archibald Sinclair:

Nordmennenes innsats i krigen er strålende. Det britiske folk vil aldri glemme at 30.000 norske sjømenn tro mot sjøferende folks tradisjoner, trosser alle farer for å bringe mat og krigsmateriell til Storbritannia og til de forskjellige fronter. Det er uungåelig at tapene, både når det gjelder skip og mannskap, må bli store. Men disse tapene har for det britiske folk hvilken innsats Norge gjør i kampen, og de felles ofre som begge folk har brakt, vil knytte et varig bånd. Vi tenker også på de norske soldater som er våre våpenbrødre. I det britiske flyvåpen tjenestegjør helt norske skvadroner. Det er kalde og dyktige flygere, utholdende og modige soldater, og framfor alt strålende våpenbrødre. La meg nevne noen av de skvadroner som samarbeider nøye med de norske flygerne. I august 1941 og i januar 1942 ble det satt opp to jager-skvadroner utstyrt med Spitfirefly og med norske flygere. Den første av disse skvadronene har ødelagt 39 fiendtlige fly og skadet mange flere. De har fløyet i spissen for de veldige jageravdelinger som har gjort framstøt over Europa, og dere vil bli glade over å høre at siden begynnelsen av mars måned er det denne skvadronen som har skutt ned flest tyske fly. Disse to norske Spitfire-avdelingene har tilsammen skutt ned 65 fiendtlige fly og skadet nesten ett hundre. Men disse bedriftene ble ikke gjort uten tap, selv om geleddene hurtig ble fylt av andre norske flygere, som var ivrige etter å gjøre sin innsats. Mange andre nordmenn tjenestegjør som flygere og mannskap i Bomberkommandoen. Det britiske flyvåpen er stolt over å samarbeide med deres tapre landsmenn for sammen med dem å dele flygeres sorger og gleder. Kan hende Hitler burde ta opp igjen den bønnen som våre forfedre brukte for mange hundre år siden: "Gud fri oss fra nordmennenes raseri." Sammen skal vi kjempe denne krigen ut, og slutten skal bli en betingelsesløs overgivelse. Med det formål konsentreres alle våre styrker, til lands, til sjøs og i luften. Jeg slutter med dikteren Welhavens ord:

"Hvad Norge var, det skal han atter vorde,
på land, på bølge og i folkerang."

Nyheterne mandag-fredag.

Italia. I begynnelsen av uken møtte de allierte styrkene ved Salerno på meget sterk motstand fra de tyske styrker som hadde utmerket forberedte stillinger. Etter kommunikeet mandag måtte den 5. arme, som består av amerikanske tropper som for første gang er i fiden, trekke seg noe tilbake. De troppene som hadde vært i ilden opp til 6 døgn i trekk, ble brakt ombord i fartøylene for å hvile ut, mens nye reserver ble satt i land. Samtidig ble store mengder materiell satt i land. Store og middelsstore bombefly ble brakt fram, og de overøste de tyske stillingene med bomber. Tirsdag begynte også de britiske flåtestyrkene å ta del med sine svære skyts i beskytningen av de tyske linjer. Etter et voldsomt angrep fra bl.a. flygende festninger, gikk de allierte over til angrep. De splittet opp samtlige tyske kiler, og tyskerne trakk seg tilbake. Torsdag morgen kom så melding om at Montgomery med sin 8. arme er kommet i kontakt med den 5. amerikanske arme. Dermed har den 8. arme gått fra østkysten av Italia til vestkysten og har tatt på sin vei bl.a. byene Bari, Potenza, Belvedere og Scalda. Stillingen ved Salerno var fredag den at de tyske stillingene ble bombet uopphørlig fra luften og sjøen, og det blir konstateret at tyskerne nå bringer vekk sitt tunge materiell samtidig som de stadig er på retrett. Capri ble inntatt torsdag, og britene holder en sammenhengende linje fra vestkysten til østkysten. På østkysten nærmer de allierte tropper seg stadig Foggia, og det blir sagt fra London at 1. og 2. runde er vunnet. Slaget om Napoli er nå tatt til.

Allierte militærkronikører sier om situasjonen i Italia at tyskerne der bruker en strategi som i alminnelighet er tegn på at man ser nederlaget i åynene. Det er en strategi som kan medføre øyeblikkelig vinning, men som er ytterst farlig for tyskerne. De har delt troppene sine opp i grupper som blir kastet inn på forskjellige steder, men der er ingen samlet front. Dette er de tvunget til for å oppholde de allierte mest mulig på de forskjellige steder, men det vil også vise at det fører til nederlaget.

Det meldes at italienerne fortsatt holder store områder overalt i Italia, bl.a. store områder i Piedmontdistriktet, således også flere byer. De holder fortsatt også stillingene ved Torino og Milano. Et sted er 2.000 tyskere tatt til fange. Også et område ved Roma blir holdt av italienerne, og uroligheter i Roma og andre steder har forårsaket en ny advarsel fra tyskerne.

I tillegg til de krigsskipene vi nevnte sist, er 6 krigsskip av den italienske flåten kommet til Malta. Blant dem er et slagskip. 5 av Italias 7 slagskip er således i allierte hender. Det 6 ligger i dokk i Trieste, og det 7. er senket. I alt er nå over 300 italienske flåteenheter kommet til britiske flåtehavner, derav har 44 nådd Malta.

Ifølge finske aviser oppholder grev Ciano seg i München. Som det vil erindres var han en av lederne i opposisjonen mot Mussolini.

Det er bebudet at Mussolini skal tale en av de nærmeste dager.

Balkan: I Jugoslavia utvider friskarene stadig sitt operasjonsområde, og krigen blir nå ledet også fra det allierte hovedkvarter i Kairo. Friskarene har fått materiell fra de allierte, og høyere britiske stabsoffiserer er nå i friskarenes hovedkvarter. Snart vil fly fra Italias østkyst kunne gripe inn i operasjonene. I Dalmatien holder friskarene 60 km. av kysten, bl.a. har de erobret byen Split. 2 italienske divisjoner i Dalmatien har overlatt sitt materiell til de serbiske friskarene, og en italiensk general er arrestert fordi han nektet å kjempe med tyskerne. Også andre italienske soldater står på Balkan i kamp mot de tyske styrkene.

Østfronten har ukens kommunikasjoner gitt sparsomme meldinger. Brjansk er inntatt, og tyskerne etterlot seg her enorme mengder av materiell. Masjin og Tschonigow er likeens erobret, og helt i sør er Novorisisisk på russiske hender. Den siste by ved det Asovske hav er senere inntatt. Flere byer i Donetzbekkenet er truet, og russerne står 30 km. fra Kiew. Presset på Smolenskkfronten øker likeens. På flere steder er russerne trengt inn i Hviterussland. Russerne har også trengt inn i forstedene til Roslawl.

Luftkrigen har i uken som gikk, ikke hatt den intensitet som tidligere. Amerikanske flystyrker rettet tirsdag et svært angrep mot flyfabrikker ved Paris. I Kanalen senket britiske fly 5 tyske skip, satte 4 i brann og skadet 6. Onsdag angrep allierte fly mål i Nantes samtidig som mindre luftstyrker bombet mål i n.v. Tyskland. Natt til fredag angrep britiske og amerikanske fly mål i Frankrike og Belgia og angrep samferdselslinjer mellom Italia og Frankrike. Moskitofly rettet et angrep mot Berlin.

Stockholm Handels- & Sjøfartstidende retter i skarpe ord kritikk mot regjeringen fordi den på transittrafikken Tyskland-Norge har tatt 85 mill. kr. Avisen sier at disse pengene bør betales tilbake til Norge, helst bør de stilles til disposisjon for regjeringen i London ved ambassaden i Stockholm. Den slutter med å si at dersom den svenske regjering ikke vil gjøre seg skyldig i heleri, gir den avkall på disse utgående pengene. Det betyr, men det hevder Sveriges ære.

Sesnytt: Ved Norskekysten har lette sjøstridskrefter uten å senket et forsyningskip.

De fleste norske offiserer er nå sendt til Tyskland. De ble sendt i to partier, som tilsammen omfattet 650 mann. Det ene partiet ble sendt til Königsberg, det annet til Posen ved den polske grense. Samtlige kunne ha fått fri dersom de hadde undertegnet en erklæring som bl.a. gikk ut på at de ikke skulle samarbeide tyskerne. De nektet de.

I London er det offentliggjort en ny norsk lov som tar sikte på dem som har beriket seg under krigen.

I Norge er det kommet en forordning som ikke er offentliggjort i Lovtidende. Den gir staten adgang til å pålegge kommunene nye skatter som følge av de store uttellingene staten har.

P.g.a. sine velfylte lagre har såvel såkalte brødfører Johannessen som Humse vært innkalt til forber. Humse satt inne 2 dager.

Nyheter lørdag-søndag.

Den russiske framgangen har i helgen vært den største under hele sommeroffensiven. Lørdag ble i alt 600 byer og bebodde strøk sjenerobret. Et stort antall viktige steder ble tatt, deriblant Preluk, på fronten ved Kiew og Krasnograd i Donetzområdet. Jernbanen Poltawi-Kiew er brutt, og i området ved Poltawa gjør tyskerne desperate forsøk på å sinke russerne. Videre er Pavlograd og Pologi tatt, og nord for Kiew er Nowgorod og Seversk nå på russiske hender. Kl. 10 søndag aften meldte Stalin i et særkommunikat at russerne har brutt den tyske front ved Smolensk, og porten er nå åpen. Med inntakelsen av Bryansk og truselen mot Melitopol er faren for tyskerne på Krim øket, og det meldes om intens sjøvirksomhet i Svartehavet. Fra Kutan gjør tyskerne nå store anstrengelser for å få troppene sine bort. Roosevelt fremholdt i en tale fredag at de allierte operasjoner utenfor Russland har holdt bundet enorme troppemengder borte fra østfronten og dermed lettet den russiske fremrykning.

Fra Italia blir meldt om fortsatt alliert framgang i Salernområdet.. 2 byer er erobret av den 8. arme. Det er Battipaglia og Attevilla, som begge er viktige jernbaneknutepunkter. En by 15 km. fra kysten er erobret. Her ligger en veldig flyplass, hvorfra man kan operere med tunge fly. De allierte er nå i besiddelse av to av de mindre flyplassene ved Fogir. De tyske hovedstyrkene er på full retreat mot Napoli, og baktroppene søker å sinke de alliertes fremrykning. De retirerende tyske kolonner av panservogner og tren blir stadig utsatt for intense bombardements. Den 5. arme rykker fra i tre retninger, nemlig mot nord, øst og sør. De tyske elitetropper som tidligere meldte at de hadde kastet de allierte på sjøen, må nå kjempe for livet for å redde seg selv. Nye forsterkninger og forsyninger strømmer stadig til de allierte.- De tyske troppene på Sardinia har trukket seg over på Korsika, der det er kamper i gang mellom dem og dansk-italienske styrker. Tyskerne har måttet overta jernbanedriften i Italia p.g.a. sabotasjen. Tropper fra den italienske 4. arme som stirrer fra Frankrike, yter sterk motstand mot tyskerne. I Roma blomrer befolkningen lagrene for å få mat. 32 italienske ubåter er på konnet til Malta. -Lørdag talte Mussolini over tysk kringkasting. Det var en trett og nedbrutt mands tale. Han er borte overført fra sitt gamle fangenskap til det annet.

De allierte og de jugoslaviske friskarer står nå kun 200 km. fra hverandre. Jugoslaverne har gått over den italienske grensen, og etter et særkommunikat natt til mandag har de erobret Trieste etter gatekamper. Store mengder kroater står sammen med jugoslaverne. 2 øyer i Adriaterhavet beherskes av friskarene. Fra britisk kringkasting blir det rettet en henstilling til friskarene om ikke å gå for hardt på og dermed spre styrkene for mye.

Lørdag angrep Moskitofly mål i Berlin. Bretagne ble også vært angrepet, og jernbanetog og flere lokomotiver ble skadet. Fotografier fra Nantes viser at en destroyer ligger senket på havnen. Under operasjoner fredag ble 35 tyske fly skutt ned. 16 egne gikk tapt.

I Nord-Norge er det uroligheter p.g.a. sviktende matforsyninger. 1.500 mann har nedlagt arbeidet. De tyske vaktpostene ble beskyttet for ikke å bli lynchet.

Politieene Urtegård og to andre er suspendert for under alkoholpåvirkning å ha skutt med revolvere. Lensmannen i Fjell er arrestert av samme grunn.